

काण्डे नलिकान्नलकूवरी॥२५॥स्वन्धयोःखड्गिनीरहे द्वादमेवज्रधारिणी॥इत
योर्दण्डिनीरहेदंविक्वाचांगुलीषुच॥२६॥नखान्कुलधरीरहे त्कुत्सोरहेन्नलेश्व
री॥सुनोरहेन्महादेवी मनःशोकविनाशिनी॥२७॥हृदये ललितादेवी उदरे श्व
लधारिणी माभौचकामिनीरहे रुद्रगुह्येश्वरीतथा॥२८॥पूतनाकामिकामेदुंगु
देमहिषवाहिनी॥कक्षांभगवतीरहे ज्ञानुनीविंध्यवाशिनी॥२९॥जंघेमहावला
रहेत्सर्वकामफलप्रदा॥दंतान्करालिनीरहे त्केशांशैवोर्द्ध्वकेशिनी॥३०॥शेम
कूपेषुकोमारीत्वचंवागीश्वरीतथा॥रक्तमजावसामांसानास्थिमैदांसिपार्चयती॥३१॥

॥ अत्राणिकालरात्रीश्च पित्तं च मुकुटेश्वरी ॥ पद्मावती पद्मकोशे कफे चूडामणिः
 स्रथा ॥ ३२ ॥ ज्वाला मुखी नख ज्वाला ममेद्या सर्वसंधिषु ॥ शुक्लं वास्ती च मेरुहोत्तः
 यां दूत्रेश्वरी तथा ॥ ३३ ॥ अहंकारं मनो बुद्धिं रक्षेत्तैर्धर्मधारिणी ॥ प्राणापानो
 तथा व्यानमुदानं च समात्मकम् ॥ ३४ ॥ वज्रहस्ता च मेरुहोत्तः त्यागकल्पं सुशोभन
 ॥ रसे रूपे च गन्धे च शब्दे च शैवि योगिनी ॥ ३५ ॥ सत्त्वं रजस्तमश्चैव रक्षेत्तैर्धर्मधारिणी
 सदा ॥ आयुश्च क्षतुवाग्दीधर्माश्च क्षतुवैश्वरी ॥ ३६ ॥ यशः कीर्तिं च लक्ष्मीं च धनं वि
 द्यां च चक्रिणी ॥ गोत्रं मैत्री तु मेरुहोत्तः शून्यं रक्षेत्तु चण्डिका ॥ ३७ ॥ पुत्रान् रक्षेत्तु

रामः
 ४

नश्यन्ति दर्शनात्तस्य कवचैर्हृदिसंस्थितैः ॥ मातो नृति भवेदाज्यं तेजो वदिक
 रं परम् ॥ ५० ॥ यशसा वदते सोऽपि कीर्तिमण्डितभूतले ॥ जयेत्स प्रशस्ती चण्डी
 कृत्वा तु कवचं पुरा ॥ ५१ ॥ यावद्भूमाडलं धत्ते स शैलवतकातनम् ॥ तावन्निष्ठ
 ति मेदिन्यां संततिः पुत्रपौत्रकी ॥ ५२ ॥ देहान्ते परमं स्थानं यत्सुरैरपि दुर्लभम्
 ॥ प्रोप्नोति पुरुषो नित्यं महाभायापसादतः ॥ ५३ ॥ इति ब्रह्मोक्तं देवी कवचम्
 ॥ अथिहवाच ॥ जयंती मंगला कालि भद्रकाली कपालिनी ॥ दुर्गाक्षमादिवाधाः
 त्रीस्वाहा स्वधानमोस्तुते ॥ १ ॥ मधुकैटभविद्या विविधा त्रिवरदे नमः ॥ रूपं देहि

जयंदेहियशोदेहि द्विषोजहि॥२॥महिषासुरतिर्नाशिविधात्रिवरदेवमः॥
रूपंदेहिजयंदेहियशोदेहि द्विषोजहि॥३॥रक्तबीजवधेदेवी चण्डमुण्ड वि
नाशिनी॥रूपंदे०॥४॥सुंसेस्यचतिशुंभस्य धूम्राक्षस्यचमहिनी॥रूपंदेहि
॥५॥वदितांहुयुगेदेवी देविसौभाग्यदायिनी॥रूपंदेहि०॥६॥अचिंत्यरु
पचरितेसर्वशत्रुविनाशिनी॥रूपंदेहि०॥७॥तनेनाःसर्वदाभक्त्या चण्डि
केदुरितापहे॥रूपंदेहि०॥८॥सुवद्रोभक्तिपूर्वत्तां चण्डिकेवाधिनशिनी
॥रूपंदेहि०॥९॥देहिसौभाग्यमारोग्यंदेहिदेविपरंशुखम्॥रूपंदेहि०॥१०॥

विधेदिद्विषतात्राशं विधेदिवलमुच्चकै॥रूपंदेहि०॥११॥विधेदिदेविकल्या
णं विधेदिपरमांश्रियम्॥रूपंदेहि०॥१२॥सुरासुरशिरोरत्ननिर्घृष्टचरण
सुजे॥रूपंदेहि०॥१३॥विद्यावंतंयशस्वंतं लक्ष्मीवंतंजनंकुरु॥रूपंदेहि०॥१४॥
प्रचण्डदेवदयद्ये चण्डिकेप्रणतायमे॥रूपंदेहि०॥१५॥चतुर्भुजचतुर्व
क्केसंस्तुतेपरमेश्वरि॥रूपंदेहि०॥१६॥ह्रस्वसेतसंस्तुतादेविशश्वद्वक्त्यासदांवि
कै॥रूपंदेहि०॥१७॥हिमाचलसुतानाथसंस्तुतेपरमेश्वरि॥रूपंदेहि०॥१८॥
इन्द्राणीयतिसद्भाव पूजितेपरमेश्वरि॥रूपंदेहि०॥१९॥देविप्रचण्डदोहृण्ड

दैत्यदर्पविनाशिनी॥ रूपं देहि॥ २०॥ देवि मन्त्रजतो दामदत्ता तंदोदये वि
 के॥ रूपं देहि॥ २१॥ पत्नी मनो रमां देहि मनो वृत्तानुसारिणीम्॥ तारणी दु
 र्गसंसारसागरस्य कुलोद्भवाम्॥ २२॥ इदं स्तोत्रं पठित्वा तु महा स्तोत्रं पठेन्नरः
 ॥ स तु सप्तशती संख्या वरमाप्नोति संपदः॥ २३॥ इत्यर्गलास्तुतिः॥ विशुद्धज्ञा
 नदेहाय त्रिवेदी दिव्यचक्षुषे॥ श्रेयः प्राप्तिमित्राय नमः सोमादधारिणे॥
 ॥ सर्वमेतदिनायस्तु मंत्राणां मयि कीलकम्॥ सोपि ह्येवमवाप्नोति सततं जाय
 तत्यरः॥ २॥ सिद्धं तु चाटनादीनि वस्तूनि सकलान्यपि॥ एतेन स्तूयता देवी तौ

रामः
 ७

ब्रह्मदेन तु यति॥ ३॥ नमंत्रं नौ सधंतत्र न किंचिदपि विद्यते॥ धिता जायेत सिद्धं
 तिसर्वमुच्चातनादिकं॥ ४॥ समया एयपि सिद्धं ति लो कशं कामिमां हरेत्॥ क
 त्वा निमज्जया मास सर्वमेव मिदं शुभम्॥ ५॥ स्तोत्रं वै चण्डिकायास्तु तच्च गुप्तं
 चकार सः॥ समाप्नोयं सुपुण्येन तां यथा वन्नि मंत्राणाम्॥ ६॥ सोपि ह्येवमवाः
 प्रोति सर्वमेव न संशयः॥ कृष्णाय वाचतुर्दश्या मष्टम्या वा समाहितः॥ ७॥ दद
 ति यतिगृहातिनाम्यथैवापसीदति॥ इत्थं रूपेण कीलेन महादेवेन कीलितम्
 ॥ ८॥ यो निष्कीलां विधायैतान् नित्यं जपति सत्पुटम्॥ स सिद्धः स गणस्सोपि गंध

र्वो जायते वने ॥ ८ ॥ न वै वायु ठ त सस्य भयं कायिन जायते ॥ नात्यमृत्यु व शं या
 तिमृते मोक्षमवाप्नुयात् ॥ १० ॥ जात्वा पारभ्य कुर्वीत अकुर्वीणो विनश्यति ॥ त
 तो जातैव संपन्नमिदं पारभ्यता बुधैः ॥ ११ ॥ सौभाग्यादि च यत्किंचिदृश्यते ल
 लना जनैः ॥ तत्सर्वं त्वत्पुसादेन तेन जायमिदं सदा ॥ १२ ॥ शनैस्तु जायमाने
 स्मिंस्तोत्रे संपन्निरुच्चकैः ॥ भवत्येव स न ग्रासिततः पारभ्यसेवतत् ॥ १३ ॥ ऐश्व
 र्यं त्वत्पुसादेन सौभाग्यारोग्यसंपदः ॥ शत्रु हानिः परमोक्षः स्तूयते सान किं ज
 नैः ॥ १४ ॥ इति भगवत्या कीलकं समाप्तम् ॥ ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ सावर्णि र्दृश्य

रामः
 ७

तन्नयो यो मनुः कथ्यते दृमः ॥ निशामयत दुत्यतिं विस्तरा उदतो मम ॥ २ ॥ म
 हामायानुभावेन यथा मन्त्र राधियः ॥ सवभूवमहाभागः सावर्णिस्तनयो
 रवेः ॥ २ ॥ स्वारे चिधे तरे पूर्वं चैत्रवं सशमुद्रवः ॥ सुरथो नाम राजा भूत सम
 स्तेक्षितिमण्डले ॥ ३ ॥ तस्ययालयतः सम्यक् प्रजाः पुत्रातिवोरसान् ॥ वभू
 वुः शत्रुबोभूपाः कोलाविधं सितस्तथा ॥ ४ ॥ तस्यतेरभवद्युद्धमतिप्रवहद
 ण्डितः ॥ न्यूनेरपिशतेर्युद्धे कोलाविधं सिमिजितः ॥ ५ ॥ ततः स्वपुरमायातो ति
 जदेशाधियो भवत् ॥ आक्रान्तः समहभागः सै सदा प्रवहारिति ॥ ६ ॥ अमात्ये

चलिभिर्दुस्तेर्दुर्बलस्यदुरात्मभिः॥कोयोवलश्चापहतं तत्रापि स्वपुरे ततः॥७
 ॥ततो मृगयायाजेन हतस्वाम्यः सधूपतिः॥एकाकीदयमारुह्य जगाम ग
 हनम्वतं॥८॥सतत्राश्रममदाश्री द्विजवर्यस्य मेधसः॥प्रशान्तश्चापदाकीः
 र्णो मुनिशिष्यो यशोभितं॥९॥तत्स्थौकश्चित्सकालश्च मुनिना तेन सह तः॥इत
 श्चेतश्च विवरं सस्मिन्मुनिवराश्रमे॥१०॥सो वित्तयत दातत्र समत्वा कश्चेत
 नः॥मत्पूर्वैः पालितं पूर्वं मया हीनं पुरं हितम्॥११॥मद्भूत्यै सैरसद्भूतैर्दम्यतः पा
 त्यते न या न जाने सप्रधानो मे भूलहृत्सीसदा मदः॥१२॥मम वैरिवशं यातः का

राम
 ह

जोगादुपलस्यते॥ये ममानुगतानि त्वं प्रसादधनभोजनैः॥१३॥अतुह विंधु
 वंते यकुर्वन्ममदीभृतां॥असम्यक् व्ययसीलैस्तेः कुर्वद्भिः सततं व्ययं॥१४॥
 सश्रितः सोतिदुःखेन ह्ययं को योगमिष्यति॥एतच्चान्यच्च सततं चित्तया स
 र्विधः॥१५॥तत्र विद्याश्रमाभ्यासे वैश्यमैकंदर्शसः॥सद्यश्च तेन कस्त्वभौ
 हेतुश्चागमनेत्रकः॥१६॥स शोकश्च कस्मात्त्वदुर्मता इवल द्यसे॥इत्याक
 ॥यववत्सस्य भूयते पुण्यो दितः॥१७॥प्रत्युवाच सततं वैश्यः प्रशया वत तो नृप
 ॥वैश्य उवाच॥समाधिर्नाम वैश्यो ह् मुन्यत्रोधतिनां कुले॥पुत्रदारेर्विगस्त

मा

वनलोभादसाधुभिः॥विहीनश्चधनैर्दरिः पुत्रैरगदायमेधनं॥१९॥वनमभ्य
 गतौदुःखी निरस्तश्चाप्रबंधुभिः॥सोहंनवेद्यिपुत्राणां दुःखलाकुशला
 मिका॥२०॥पृष्टत्तिस्त्रजनानांश्वदाशान्नात्रसंस्थितः॥किन्नुतेषां गृहेह्ये
 ममक्षेमं किन्नुसाधुतं॥२१॥कथंतेकिन्नुसदृता दुःखताकिन्नुमसुताः॥ ॥
 राजोवाच॥येनिरस्तोभवान्लघ्वैः पुत्रदारादिभिर्दनेः॥२२॥तेषुकिंनयत
 स्तेहमनुवध्नातिमानसं॥विश्यउवाच॥एवमेतद्यथाप्राहजनानस्यद्रुतं
 वच॥२३॥किंकरेमिनवध्नातिममनिशुरतामनः॥येःसत्यजयितुस्तेह-च

राम
 १९

ननुवैत्रिराकृतिः॥२४॥पतिस्त्रजनहार्दचहादितेष्टेवमेमनः॥किमेतन्नामि
 जानामिजानन्नपिमहामते॥२५॥यत्प्रेमप्रवाणंचित्तं विगुणेष्वपिवधुषु॥ते
 षांकृतेमेतिश्चासौदोर्मनस्यश्चजायते॥२६॥करोमि किंयन्नमनसेष्टप्रोति
 षुतिशुरं॥ ॥मार्कण्डेयउवाच॥ततसौसहितौविप्रतंसुनिंसमुपस्थितौ॥२७
 ॥समाधिर्नामवैश्योसोःसचपार्थिवसत्तमः॥कृत्वातुतौयथाचार्यंयथार्हंने-
 तसमिदं॥२८॥उपविष्टौकथाःकाश्चिच्चक्रतुर्वैश्यपार्थिवौ॥ ॥राजोवाच॥म
 गवंस्तामहंपुष्टुमिच्छाम्येकंवदस्वतत्॥२९॥दुःखाययस्मेमनसःस्वचिन्तायः

ततांविता॥समत्तंगतराज्यस्य राज्याद्देयविलेखपि॥३०॥जाततोपियथाज्ञेस्य
 किमेतत्सुतिसत्तम॥अयंचनिकृतःपुत्रे दीर्घैर्भृत्यैस्तथोक्तिः॥३१॥त्वजनेनच
 सत्यक्तसेषुदादीतथायति॥एवमेवतथाहृश्च द्वावयत्यन्तदुःखितौ॥३२॥द
 द्यदोषेपिविषये समत्वाकृष्टमातसौ॥तत्किमेतन्महाभाग यमो होजानिनोर
 पि॥३३॥समास्यचभवत्येषां विवेकाभस्यमूढता॥ ॥अधिरुमाच॥ज्ञानमस्ति
 समस्तस्य जनेर्विषयगोचरे॥३४॥विषयश्चमहाभाग जातिश्चैवंवृथक्पृथ
 क॥दिवाभाःपाणिनःकेचिदात्रावधास्तथापरे॥३५॥केचिद्विवातथासौत्रौ

गगः
 ११

पाणिनस्तुल्यदृश्यः॥ज्ञानिनोमनुजाःसत्यं किनुतेनहि केवलं॥३६॥यतोहि
 ज्ञानिनःसर्वे पशुपक्षिमृगादयः॥ज्ञातंचतन्मनुष्याणां यत्तेषांमृगपक्षिणां
 ॥३७॥मनुष्याणांश्चयत्तेषां तुल्यमन्यतथोभयो॥ज्ञानेपिसतिपश्येतात् पतंग
 न्छावचश्रुषु॥३८॥कणमोक्षादतामोक्षात् पिड्यमातातपि सुधा॥मातुषाम
 नुजयाद्य सामिलायांसुतायति॥३९॥लोभाद्यत्युपकाराय तचेतेकिनुपश्यसि
 ॥तथापिसमवर्ते मोहगर्तेतिपातिता॥४०॥महामायाप्रभावेन संसारस्थितिका
 रिणा॥तन्नात्रविस्मयःकार्यो योगनिद्राजगत्यते॥४१॥महामायाहरे श्रेयातः

यासमो ह्यतेजगत् ॥ ज्ञातिनामपि चेतानि देवी भगवती हि सा ॥ ४२ ॥ ब्रह्माः
 दाह्य मोहाय महा माया प्रयच्छति ॥ तथा विसृज्यते विश्वं जगदेतच्च राचरं
 ॥ ४३ ॥ सैषा प्रसन्ना वरदा नृणां भवति मुक्तये ॥ सा विद्या परमा मुक्तेर्हेतुः
 तासनातनी ॥ ४४ ॥ संसारवन्धहेतुश्च सैव सर्वेश्वरेश्वरी ॥ ॥ गीतावाच ॥ भ
 गवन्का हि सा देवी महा मायेति या म्मवादा ॥ ४५ ॥ ब्रवीति कश्चिमुत्पन्ना सा क
 र्मासा च किं विज ॥ यत्प्रभावात् सा देवी यत्स्वरूपा यदुद्भवा ॥ ४६ ॥ तत्सर्वं
 श्रोतुमिच्छामि त्वत्तोयस्य विदाम्बर ॥ ॥ अगिरवाच ॥ नित्येव सा जगत्सूति स्त

गीताः
 १२

या सर्वमिदं तत् ॥ ४७ ॥ तथा पितृसमुत्पत्तिं ब्रूयाद्भूयतां मम ॥ देवानां कार्यं
 सिद्धार्थं सा विभ्रवति सा यदा ॥ ४८ ॥ उत्पन्नेति तदा लोके सा तित्या यमिधीयते
 ॥ योगनिदां यदा विसृज्यते का एवीकृते ॥ ४९ ॥ आसीर्य शेषमभजत्कल्या
 ने भगवान्युतुः ॥ तदा द्वावसुरौ द्यौरौ विस्थातौ मधुकैटभौ ॥ ५० ॥ विसृकर्णम
 लोद्भूतौ हनुं वृक्षाणामुद्यतौ ॥ सनामिकमले विष्मोः स्थितौ वृक्षापजायति ॥ ५
 ॥ दृष्ट्वा तावसुरौ चोग्रौ प्रसुप्तं च जनार्दनं ॥ तुष्टाच योगनिदाना मेकाग्रहृदय
 स्थितः ॥ ५२ ॥ विबोधनार्था यदहरे हरिणो वक्रतालयं ॥ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ विश्वेश्व

श्रीशुभगधात्री स्थितिसंहारकारिणी॥५३॥सोमितिदाम्नगवती विस्फोरतुल
 नेजसः॥तंस्वाहात्वंस्वधात्वंहि वषट्कारस्वरात्मिका॥५४॥सुधात्ममन्त्रेति
 ति विधामात्रात्मिकास्थिता॥अर्द्धमात्रास्थितातित्या यातुशाय्याविशेषतः॥
 ५५॥त्वमेवसंध्यासावित्री त्वंदेवीजननीपरा॥त्वयैवधार्यतेसर्वं त्वयैतत्सृ
 ज्यतेजगत्॥५६॥त्वयैतत्याह्यतेदेवि त्वमस्यनेत्रसर्वदा॥विसृष्टिस्तुव
 रूपात्वं स्थितिरूपावपातते॥५७॥तथासंदृष्टिरूपात्ने जगतोऽस्यजगन्मये
 ॥महाविद्यामहामाया महामेधामहास्मृतिः॥५८॥महामोहावभवती महा

वि
 तामः
 १३

देवीमहेश्वरी॥प्रकृतित्वंसर्वस्य गुणत्रयविभाविनी॥५९॥कालरात्रिर्म
 हारात्रिर्मोहरात्रिश्वदाराणा॥तंश्रीस्वामीश्वरीतुंदी त्वंबुद्धिर्बोधलक्ष्
 णा॥६०॥लजापुष्टिसथातुष्टि त्वंशान्तिः शान्तिरेववा॥स्वप्तिनीभूलिनीद्यौरा
 मदिनीचक्रिणीतथा॥६१॥शंखिनीचक्रिणीवाणा भुभुण्डीपरिधायुधा॥सो
 म्यासोम्यतराशेष सोम्येभ्यस्तुति सुदरी॥६२॥परापराणां परमा त्वमेवपरमे
 श्वरी॥यच्चकिञ्चित्कचिदसु सदसदाखिलात्मिके॥६३॥तस्य सर्वस्य याशक्ति
 सात्वं किं सुयसेतदा॥यया त्वया जगत्स्रष्टा जगत्पाताति योजगत्॥६४॥सोपि

निडावशंतीतः कत्वां सोतुमिहे श्वरः ॥ विष्णुः शशरीरग्रहणं महती शान्त
 वच ॥ ६५ ॥ कारिता सेयतो तत्त्वां कः सोतुं शक्तिमान्न वेत् ॥ सात्त्विकं पञ्च
 वैः सेरुदारे देवि संस्तुता ॥ ६६ ॥ मोहयेतौ दुराधर्मा वसुरौ मधुकैटभौ ॥ प
 बोधश्च ज्ञेयमासी नीयतां सच्युतौ लभुः ॥ ६७ ॥ बोधश्च क्रियात्मकस्य ह
 तुमेतौ महासुरौ ॥ ॥ अथिहवाच ॥ एवं स्तुता तदा देवी तमसीत त्रवेधसा ॥
 ॥ ६८ ॥ विष्णोः प्रबोधनार्थाय निरुत्तं मधुकैटभौ ॥ नेत्राभ्यां नासिकावाङ्मुहद
 मे स्थलथोरसः ॥ ६९ ॥ निर्जस्यदर्शनैतस्यो ब्रह्मणो व्यक्तजगत्तः ॥ उत्तमैश्च जग

रामः
 १०

त्राथ सथा मुक्तोजगत्तद्वत् ॥ ७० ॥ एकार्णावेदिशयता ततः सदृशे चतौ ॥ म
 धुकैटभौ दुरात्माना वतिवीर्यपराक्रमौ ॥ ७१ ॥ क्रोधरक्तेक्षणवत्तुं ब्रह्मार्त
 जतितोऽमौ ॥ समुत्थाय ततस्त्राभ्यां युयुधे मया तद्दृष्टिः ॥ ७२ ॥ पञ्चवर्ष
 सहस्राणि वाङ्मुहदुरासौ विभुः ॥ तावद्यतिवलो मत्तौ महासाया विमोहितौ
 ॥ ७३ ॥ उक्तवत्तौ वरोऽस्मत्तो विद्यता मितिकेशवं ॥ ॥ श्रीमद्वाच ॥ म
 वेतामशमेतुष्टौ समवध्यावुभावपि ॥ ७४ ॥ किमन्येन वरेणात्र एतावद्विद्व
 तं मया ॥ ॥ अथिहवाच ॥ वञ्चिताभ्यामिति तदा सर्वमायामयजगत् ॥ ७५ ॥ वि

लोकिताभ्यांगदितो भगवान्कमलेक्षणाः प्रीतौ स्वस्तवयुद्धेन श्लाघ्यस्तत्त्वतु
 रावयोः॥७६॥ आवाञ्जलिमयत्रोर्वी सलिलेन परिप्लुता॥ ॥अधिरुवाच॥
 तथेत्युक्ता भगवता शंखचक्रगदाभृता॥७७॥ कृत्वा चक्रेण वैदिते जय
 नेशिरसीतयोः॥ एवमेवास्मत्पुत्रा वृक्षणा संस्तुता स्वयं॥ प्रभावसम्या दे
 व्यास्तु भूयः श्लाघ्यवदामितेः॥ ॥इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्व
 न्तरे देवीमाहात्म्ये मधुकैटभवधप्रथमोऽध्यायः॥१॥ ॥अधिरुवाच॥ देवा
 सुरमभूद्युद्धं पूर्णमद्वैतं पुरा॥ महिषे सुराणां मधिये देवानाञ्च पुरन्दरे॥१॥

रामः
 १५

तत्रासुरैर्महावीर्यैर्देवसैन्यपराजितं॥ जिह्वाच सकला देवा निन्दो भूम्ह
 षासुरः॥२॥ ततः पराजिता देवाः पद्मयोनिं प्रयायति॥ पुरस्कृत्य गतास्तत्र य
 त्रेशगरुडध्वजौ॥३॥ यथावृत्ततत्रयोस्तदन् महिषासुरवेष्टितं॥ त्रिदशाः क
 थयामासुर्देवाभिभववित्तरं॥४॥ सूर्येन्द्राग्नितिलेदुतां यमस्यवरुणास्य
 च॥ अत्येवांधिराश्च स्वयमेवाधितिष्ठति॥५॥ स्वर्गान्निराकृताः सर्वे तेन दे
 वगणाभुवि विचरन्ति यथा मर्त्या महिषेणादुरात्मना॥६॥ एतद्वः कथितं सर्वं
 मम सरिविचेष्टितं॥ शरणाश्रुपयन्तास्मौ वधस्तस्य विचिन्त्यतां॥७॥ इत्यनि

शस्यदेवाना मन्वांसिमधुसूदनः॥चकारकोपंशमुश्च उकुटीकुटिलातनो
 ॥८॥ततोतिकोपपूर्णस्य चक्रिणोवदनात्ततः॥निश्चक्राममहत्तेजो ब्रह्म
 णाःशंकरस्यच॥९॥अन्येषाञ्चैवदेवानां शक्रादीनांशरीरतः॥निर्गत्तंसुमह
 त्तेजसश्चैक्यं समगच्छत॥१०॥अतीवतेजसःकूटं ज्वलन्मिवपर्वतं॥दृष्ट
 वृत्तेसुरास्तत्र ज्वालाव्याप्रदिगन्तरं॥११॥अतुल्यं तत्र तत्तेजः सर्वदेवशरीर
 जं॥एकस्थं तदभून्नारी व्याप्रलोकत्रयं त्विषा॥१२॥यदभूत्कामवतेजसैता
 नाजायततन्मुखं॥याम्येतन्नाभवत्केशा बाहुवोविद्युतेजसा॥१३॥सौम्येन

रामः
 १६

उकारिणः प्राणान्मुमुवुस्त्रिदशार्दनाः॥केवाश्विदाहवश्चिन्नाश्चिन्न
 ग्रीवास्तथापरे॥५॥शिरसिपेतुरन्येषा मन्येमध्येविदारिताः॥विदिन्न
 जं व्याम्वपरेपेतुरुष्यामहासुराः॥६॥एकवारुत्तिचरणाः केचिदेव्या
 विधाकताः॥चिन्नेपिचान्येशिरसिपतिताः पुनरुत्थिताः॥६१॥कवन्धायुयु
 धुर्देव्या गृहितपरमायुधाः॥ननृतुश्चापरेतत्र युद्धेत्तर्यत्तयाञ्जिताः॥६२॥
 कवन्धाश्चिन्नसिरसः खञ्जशक्नुवियाणायः॥तिष्ठतिष्ठेतिभामन्नो देवीम
 न्ये महासुराः॥६३॥पातितैरथनागाश्चैरसुरैश्च वशुन्धरा॥अगम्यासाभव

रामः
२१

अधिरुवाच॥तिरुत्तमातंततैत्य सवलोका महासुरैः॥सेनातिश्रिहुरः
कोपाग्रयो योद्धुमथामिका॥१॥सदेवीसरवर्षेण ववर्षसमरेसुरः॥यथा
मेरुगिरेःशृङ्गनीयवर्षेणतोयदः॥२॥तस्यद्वित्वाततोदेवीलीलयेवशरी
करा॥जयानतुरगान्वाणैर्यन्तारश्चैववाजिनां॥३॥विद्धेदचधनुःस
शोःध्वजश्चातिसमुद्रितं॥विवाधसैवगात्रेषु दिन्नधन्वानमाभुगेः॥४॥
सदिन्नधन्वाविरथोरुताश्चौरुतसारथिः॥अभ्यधावततांदेवीखड्गच
र्मधरोसुरः॥५॥सिंहमारुत्यखड्गेनतीक्ष्णधारेणमूर्धनि॥आजयान

भुजेसर्वो देवीमप्यतिवेगवान् ॥६॥ तस्याः स्वप्नो भुजं प्राप्य पका लनृपत
 न्नत ततो जग्राह शूलं स कोपादरुण लोचनः ॥७॥ विश्लेषयत्तत्सत्तु नड
 कास्त्रां महासुरः ॥ जाज्वल्यमानं तेजो शिरविम्वति वासरात् ॥८॥ दृष्ट्वा तः
 दापत कूलं देवी शूलममुश्चत ॥ तद्दलं शतधा तेन नीतं स च महासुरः ॥९॥
 ॥ हते तस्मिन् महावीर्ये महिषस्य च मूषतौ ॥ आजगाम गजा रूढ श्वा मरुत्त्रि
 दशार्दनः ॥१०॥ सोऽपि शमुमौ वाध देव्या स्तामन्वि काद्रुतं ॥ कुंकाराभिहतां
 भूमौ पातयामासतिः पृथां ॥११॥ भगिं शक्तिं निपतितो दृष्ट्वा क्रोधसमन्वित

रामः
 २२

॥ विश्लेषयत्तमरः शूलं वाणैस्तदपि साकितत् ॥१२॥ ततः सिंहः समुत्पत्य गज
 कुम्भान्तरे स्थितः ॥ बाहुयुधेन युयुधे तेनोच्चैस्त्रिदशारिणा ॥१३॥ युध्यामा
 नोतत सौतु तस्मान्नागात्महीक्रुतौ ॥ युयुधातेऽतिसंरुद्धौ प्रहारे रतिदार
 णौ ॥१४॥ ततो वेगात् समुत्पत्य निपत्य च मृगारिणा ॥ करप्रहारेण शिर
 आमरस्य यथक्कृतं ॥१५॥ उदयश्चरणो देव्या शिलादृष्ट्वादिभिर्हतः ॥ दत्तमु
 दितले श्वैव करालश्च निपातितः ॥१६॥ देवी कुद्रागदापातेः चूर्णायामासर्वोद
 तं ॥ वास्करं मिद्विपालेन वाणैस्ताम्रं तथा चक्रे ॥१७॥ उग्रास्यमुग्रवीर्यश्च तथै

वचमहाहनुं॥त्रिनेत्राचत्रिश्लेत जघानपरमेश्वरी॥१८॥विगलस्यासि
 नाकायात्पातयासासवैशिरः॥दुर्द्धरंदुर्मुखं चोभौ शरैर्त्रित्येयमक्षयं।
 ॥१९॥शर्वसंक्षीयमाणेतुः स्वसेनैर्महिषासुरः॥महिषेण स्वरूपेण त्रास
 यामासतान्गणान्॥२०॥काश्चिन्नुत्पहारेण स्वरक्षेये सथा परान्॥लागु
 ताडितांश्चान्यान् शृंगाभ्यांच विदारितान्॥२१॥वेगेन काश्चिदपरा न्नादेन
 भ्रमरेण च॥निश्वासपवनेनान्यानपातयासासभूतले॥२२॥निपात्य प्रम
 थानीक मभ्यधावत सोसुरः॥सिंहहंतुमहादेव्याः कोपंचक्रेततोमिका॥

रामः
 २३

॥२३॥सोपिकोपात्महावीर्यः स्वरक्षुर्णमहीतलः शृङ्गाभ्यां पर्वतानुवै श्विः
 स्त्रेपचननादच॥२४॥वेगभ्रमणविह्वलमहीतस्य व्यशीर्यत॥लाङ्गुलेना
 हतश्चाधिःप्लावयामास सर्वतः॥२५॥धूतशृंगविभिन्नाश्च खण्डखण्डययुर्ध
 ना।श्वासानिलास्ताः शतशो निपेतुर्नभसोचलाः॥२६॥इतिक्रोधसमाध्यात
 मापतत्रं महासुरं॥दृष्ट्वा साचण्डिका कोपंतदधाय तदाकरोत्॥२७॥सा
 क्षिप्वा तस्य वैपाशं तन्मवन्महासुरं॥तत्प्राजमादिष्वरूपं सोपि चक्रो महा
 मृधे॥२८॥ततः सिंहो भवत्स्यो यावत्तस्यासिकाशिरः॥क्षिप्ततितावत्पुरु

षः खजपाणि रदृश्यत ॥ २९ ॥ तत एवाशुषुहर्ष देवी विदेद सायकैः ॥ तं ख
 जचर्मणा सार्द्धं ततः सोममहागजः ॥ ३० ॥ करेण च महासिंहं तंच कर्ष
 जगर्ज्जवा ॥ कर्षतस्तु करं देवी खजेनतिरुहत्तत ॥ ३१ ॥ ततो महासुरो भू
 यो माहिषमयपुरास्थितः ॥ तथैव ह्योभयामास त्रैलोक्ये सचराचरे ॥ ३२ ॥
 ततः क्रुद्धा जगन्माता चण्डिका पातमुत्तमं ॥ पयोपुतः पुनश्चैव जहा सारु
 णलोचना ॥ ३३ ॥ ततर्दयासुरः सोपि बलवीर्यमदोद्धतः ॥ विघाणाभ्यां च
 चिद्वेप चण्डिकां प्रतिभूधरात् ॥ ३४ ॥ सावताम्यहिता सेन चूर्णयन्ती शरी

रामः
 २४

करैः ॥ उवाच तं मदोद्धतं मुखरागाकुलाक्षरं ॥ ३५ ॥ देयुवाच ॥ गर्जगर्ज्ज
 णामूढ मधुयावतिवोम्यहं ॥ मया त्वयि हतत्रैव गर्जिष्याम्याशुदेवताः ॥ ३
 ६ ॥ ॥ मधिरुवाच ॥ एवमुक्त्वा समुत्पत्त्या सारुहातं महासुरं ॥ पादेनाक्रम्य
 कण्ठे च सुलेनेव मताडयत् ॥ ३७ ॥ ततः सोपि पदाक्रान्त सयानिजमुखात्त
 तः ॥ अर्द्धनिःक्रान्त एवासी देव्या वीर्येण संहतः ॥ ३८ ॥ अर्द्धनिःक्रान्त एवा
 सो युध्यमानो महासुरः ॥ तया महासिना देव्या सिरश्चित्वा निपातितः ॥ ३९ ॥
 ततो हाहा कृतं सर्वं देवसेन्यं ननाशतत् ॥ प्रहर्षं च परजगमु सकला देवताग

णाः॥४०॥तुष्टुस्तुसुरादेवी सह दिव्यैर्महर्षिभिः॥जगुर्गन्धर्वपतयो न
 नृतुवाप्स रोगणाः॥४१॥ ॥इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्त्रत्रये दे
 वीमाहात्म्ये महिषासुरवधनाम तृतीयोऽध्यायः॥ ॥अधिरुधाव॥ततः सुर
 गणाः सर्वे देवा इन्द्रपुरोगमाः॥स्तुतिमारेभिरेकतु निरुते महिषासुरे॥१॥श
 कादयः सुरगणातिरुतेति वीर्ये तस्मिन् सुरात्मनि सुरारिव लेख देव्या॥तां तु
 द्रुवुः पणतिनमुशिरो धरां शावाग्निः पुरुषपुलको मम चारुदेहः॥२॥देव्या
 यया ततमिदं जगदात्मशक्त्यातिः शेषदेवगणशक्ति समूह मूर्त्या॥तामहि

रामः
 २५

कामखिलदेवमहर्षिपूज्यामक्त्या तताः स्मविदधातु शुभानि सातः॥३॥यस्या
 प्रसादमनुलंभगवानततो ब्रह्मा हरश्च न हिवक्तु मलं वलं च॥सावर्णिका
 खिलजगत्परिपालनाय नासाय वा शुभमयस्य मतिं करोतु॥४॥या श्रीः स्वयं
 सुहृन्निशं च ननेष दस्मीः पापात्मनां कृतधियां हृदयेषु बुद्धिः॥अजासतां कु
 लजात्वांतां नतास्मपरिपालय देवि विश्वं॥५॥किं वर्णयामत
 किं वाति वीर्यमसुरद्वयकारिभूरि॥किं चारुवेषु चरितानि
 येन सुरदेवगणादिकेषु॥६॥हेतुः समस्तजगतां त्रिगुणा

२॥ रंहरादिभिरप्यपाराः॥ सर्वा अयाखिलमिदं जगदं श
 ३॥ परमाप्रकृतिस्तमाया॥ ७॥ यस्याः समस्तसुरतासमुदी
 ४॥ तिसकलेषु मुखेषु देवी॥ स्वाहासि वैपितृगणस्य च तृप्तिहे
 ५॥ तुरुचाय्यसत्त्वमतएव जने स्वधाव॥ ८॥ यामुक्तिहेतु रविचिंत्यमहावता
 ६॥ त्वमभ्यस्यसे सुनियते दियत त्वसारैः॥ मोक्षार्थं भिर्मुनिभिरसमस्तदोषै
 ७॥ विद्यासि सा भगवती परमाहि देवी॥ ९॥ शयामिका सुविमलमृग्यजुषां नि
 ८॥ धानमुद्गीथरम्यपदपाथवतां च साम्नां॥ देवी त्रयी भगवती भवभावनायवा

राम।
 २६

९॥ तिसि सर्वजगता परमार्तिहंत्री॥ १०॥ मेधासि देवि विदिता खिलशास्त्रसारा
 १०॥ दुर्गासि दुर्जभवसागरनौरसंगा॥ श्रीः केटभारिहृदयैककृता धिवासा गो
 ११॥ शीत्वमेव शशि मौलिकृतप्रतिष्ठा॥ ११॥ ईषत्सहा सममलं परिपूर्णचंद्रविम्ब
 १२॥ तुकारिकनकोत्तमकांतिकांतं॥ अत्यद्भुतं प्रहृतमात्सर्यकांतथापिवक्त्रं वि
 १३॥ लोकसहसामहिषासुरेण॥ १२॥ दृष्ट्वा तु देविकुपितं मुकुटीकरालमश्रु
 १४॥ शांकशदृशकृवियन्नसय॥ प्राणान्मुमोच महिषस्तदतीव चित्रं कैजीव्यते हि
 १५॥ कुपितांतकदर्शनेन॥ १३॥ देवी प्रसीद परमा भवती भवाय सद्यो विनाशयति

कोपवतीकुलाति॥विज्ञातमेतदधुनैवयदसमेतनीतंवलंसुविपुलंसहिषा
 सुरस्य॥१४॥तेसम्पताजनपदेषुधतातितेषांतेषांयशोसिनचसीदतिवंधु
 वर्गः॥धन्यास्तएवनिभृतात्मजभृत्यदारायेषांसदाभ्युदयदाभवतीपसन्ना
 ॥१५॥धर्माणिदेविसकलानि सदैवकर्मा एतान्दत्तः प्रतिदिनं सुकृतीक
 रोति॥स्वर्गं प्रयाति च ततो भवतीपसादाः त्रैलोक्यं यपि फलदानं तु देवितेन
 ॥१६॥दुर्गे स्मृता हरसिभीतिमशेषजन्तोः स्वर्गोः स्मृता मतिमती वसुभा
 न्ददाति॥द्वारिदुःखमयहारिणि कावदन्या सर्वापकारकरणा च सदा द

श.मः
 २७

चिन्ता॥१७॥रमिर्हतेर्जगदुपैतिसुखंतथैतेकुर्वंतुतामनरकायविरायपापं
 ॥संग्राममृत्युमधिगम्यदिवंप्रयांतुमत्तेतितित्तमहिता न्निर्दिष्टं सिद्धिं॥१
 ८॥दृष्ट्वैवकिन्नभवतीपकरोतिभस्मसर्वासुराणारिषुयत्पहिणोविशस्त्रं॥लो
 काभ्युपानुरिपवोपि हि शस्त्रपूता इत्यंमतिभविति ते हिते सुसाध्वी॥१९॥स्व
 प्रपभातिरविस्फुरणैस्तथोग्रैः श्रुत्वायकांति तिवहे नदशोसुराणां॥यन्ना
 गता विलयमंशुमदिंदुखंडयोग्या नंतवविलोकयतांतदेतत्॥२०॥दुर्ह
 न्नदत्तसमंततवदेविशीलंरूपंतथेतदविचिंत्यमतुल्यमन्यैः॥वीर्यं च दंत

हतदेवपराक्रमाणां वैरिष्यपि प्रकटितैव यथा तथेत्थे ॥ २१ ॥ केनोपमा भवति
 तैस्य पराक्रस्य मेरूपंच शत्रु भयकार्यतिहारि कुत्र ॥ चित्ते कृपा समरतिष्ठु
 रताच दृष्टा तथेव देविवरदेव वनत्रयेपि ॥ २२ ॥ त्रैलोक्यमेतदखिलं रिपुना
 शनेन त्रातं त्वया समरमूर्ध्नि तेषि हत्वा ॥ नीता दिवं रिपुगणा भयमयपाल
 मस्माकमुत्तमसुरारि भवन्नमसि ॥ २३ ॥ भूलेतपादिनो देवि पाहि स्वजेन चां
 विके ॥ घटास्तनेन तः पाहि चापज्यानिः स्वनेन च ॥ २४ ॥ प्राच्यां रक्षा प्रतीयां
 च चण्डिके रक्षा दक्षिणे ॥ धामणे नात्म भूलेस्य उत्तरस्यां तथे श्वरी ॥ २५ ॥ सौ

रामः
 २८

म्यानि यानि रूपाणि त्रैलोक्ये विचरंति ते ॥ याति चात्यंतद्वाराणि तैरक्षास्मां
 स तथा भुवं ॥ २६ ॥ स्वप्न भूल गदादीनि याति चास्त्राणि ते भिके ॥ करपद्मवसं
 गीति तैरस्मान् दक्ष सर्वतः ॥ २७ ॥ ॥ ममिह वाच ॥ ॥ एवं सुता सुरैर्दिव्यैः
 कुसुमैर्नंदनोद्भवैः ॥ अर्चिता जगतां धात्री तथा गंधानुलेपनैः ॥ २८ ॥ भक्ता
 समस्तैस्त्रिदशैर्दिव्यैर्धूपैः सुधूपिता ॥ पादपसाद सुमुखी समस्ता चण्डानुश
 न ॥ २९ ॥ देव्युवाच ॥ ॥ त्रिंशतां त्रिदशाः सर्वं यदस्मत्तो मिवांकितं ॥ ददाम्य
 ह मनिषीत्यां सवैरेभिः सुपूजिता ॥ ३० ॥ कर्तव्यमपरं यच्च दुष्करं तन्निवेद्य

तां ॥ देवा उचुः ॥ ॥ न गवत्या कृतं सर्वं न किंचिदवशिष्यते ॥ ३१ ॥ यदयं
 निरुतः शत्रुरस्माकं महिषासुरः ॥ यदि वापि वरो देवैस्त्वयास्माकं महेश्व
 रि ॥ ३२ ॥ संसृता संसृता त्वन्नो हिंसेथाः परमापदः ॥ यश्च मर्त्यसंवेरे मि
 स्त्वांस्तोष्यत्यमलानने ॥ ३३ ॥ तस्य विन्नर्द्धि विभवेर्द्धनदासि दिष्ये पदा ॥ व
 द्ये स्मयसन्नातं भवेथाः सर्वदां विके ॥ ३४ ॥ ॥ अथिहवाच ॥ इति पुसादि
 ता देवैर्जगतोर्धेतथात्मनिः ॥ तथेत्युक्ता भद्रकाली बभूवां तर्हि ता नृपः ॥ ३५ ॥
 इत्येतत्कथितं भूप संभूप संभूता सा यथापुरा ॥ देवी देवशरीरेभ्यो जगत्त्रः

रामः
 २९

ग्रहिते विणी ॥ ३६ ॥ पुनश्च गौरी देहात्सा समुद्रुता यथा नयत् ॥ वधाय दुष्टदे
 त्यानां तथा शुभं भति शुभयो ॥ ३७ ॥ रक्षाणां यत्नो कानां देवानां मुपकारिणी ॥ त
 द्दृष्ट्वा मया ख्यातं यथा यत्कथयामिते ॥ ३८ ॥ ॥ इति कार्त्तु एते यपुराणो सा
 वर्णिके मन्त्रं तरे देवी माहात्म्ये महिषासुरवधसुतिः ॥ ॥ ॐ अस्य श्री सप्त
 तिकास्तोत्रमंत्रस्योत्तरचरित्रस्य शंकरमणिस्त्रिषु पदुदो महासरस्वती दे
 वता कामो जीवी जंर विसत्त कामास्ये पाठे विनियोगः ॥ ॐ शंकरमणि येन म
 शिसि ॥ ॐ त्रिषु पदुदसे नमो मुखे ॥ ॐ महासरस्वती देवता येन मो हृदये ॥

स्त्रीवीजयनमोयुह्य॥३॥रविस्तत्वायनमस्तनयोः॥कृषिरुवाच॥॥
 पुराशुभानिभुंभाभ्यामसुराभ्यांशचीपतिः॥त्रिलोकोयज्ञभागाश्चहन्ताम
 दवलाश्रयात्॥२॥तावेवसूर्यतातदधिकानंतथेन्दुवम्॥कोवेरमथ
 याभ्यंचक्रातेवसूरास्यव॥३॥तावेववनर्द्धिचक्रतुर्वद्विकर्मव॥ततोदेव
 वितिर्हताधसुराज्याःपराजिताः॥४॥हताधिकाशस्त्रिदशास्ताभ्यांसर्वेनि
 राकृताः॥महासुराभ्यांतादेवीसंस्मरंत्यपराजिताः॥५॥तयास्माकंवरोद
 तोयथायत्स्मृताखिला॥भवतांनाभयिष्यामितन्दाणात्परमापदः॥६॥ई

रामः
 २०

स्तस्योनमोनमः॥१९॥यादेवीसर्वभूतेषु शक्तिरूपेणसंस्थिता॥नमस्तस्यै
 नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥२०॥यादेवीसर्वभूतेषु तृत्यारूपेणसंस्थिता
 ॥नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥२१॥यादेवीसर्वभूतेषु द्वांति
 रूपेणसंस्थिता॥नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥२२॥यादेवीसर्व
 भूतेषु जातिरूपेणसंस्थिता॥नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमोनमः॥
 २३॥यादेवीसर्वभूतेषु शांतिरूपेणसंस्थिता॥नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै
 नमोनमः॥२४॥यादेवीसर्वभूतेषु अकाररूपेणसंस्थिता॥नमस्तस्यै नमस्त

स्ये नमस्तस्ये नमो नमः ॥ २५ ॥ या देवी सर्वभूतेषु कांतिरूपेण संस्थिता ॥ नमः
 स्ये नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमो नमः ॥ २६ ॥ या देवी सर्वभूतेषु लक्ष्मीरूपे
 ण संस्थिता ॥ नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमो नमः ॥ २७ ॥ या देवी सर्वभू
 तेषु वृत्तिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमो नमः ॥ २८ ॥ या
 देवी सर्वभूतेषु स्मृतिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमो नमः
 ॥ २९ ॥ या देवी सर्वभूतेषु दयारूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमस्तस्ये
 नमो नमः ॥ ३० ॥ या देवी सर्वभूतेषु तुष्टिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्तस्ये नमस्तस्ये

रामः
 ३२

स्ये नमस्तस्ये नमो नमः ॥ ३१ ॥ या देवी सर्वभूतेषु पुष्टिरूपेण संस्थिता ॥ नमस्त
 स्ये नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमो नमः ॥ ३२ ॥ या देवी सर्वभूतेषु भ्रात्रिरूपेण संस्थि
 ता ॥ नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमो नमः ॥ ३३ ॥ इन्द्रिया नाम धिक्कात्री भू
 तानां वा खिलेषु या ॥ भूतेषु सततं तस्ये वा स्ये देव्ये नमो नमः ॥ ३४ ॥ चित्तिरूपेण
 या कृत्स्नमेतद्या स्थिता जगत् ॥ नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमस्तस्ये नमो नमः ॥ स
 ता सुरैः पूर्वमभीष्टं संप्रयात्तथा सुरेन्द्रेण दिनेषु सेविता ॥ करोतु मानः शुभहे
 तुरीयः शुभातिभद्रा एभिर्दुर्वापदः ॥ या सा पुनर्दोषतदेव्यतापिते र

स्माभिः शिवा च सुरैर्नमस्यते ॥ याच स्मृता तत्तत्स्मृतमेव हन्ति नः सर्वा यदा म
 क्रिवि नमः मूर्तिभिः ॥ ॥ अथिह वाच ॥ एवं स वादि युक्ता ना देवा तान्न च य
 च्छती ॥ स्नातु मभ्या यथो नो ये जाह्नवा नृप नन्दन ॥ साव वी नान्सु गन्तु च भव
 द्विः स्तस्यते इत्र का ॥ शरीर को वतश्चास्याः समुद्र ताव वी क्षिवा ॥ स्तोत्रं समेत
 त्रियते शुभं देत्यतिराकृतैः ॥ देवैः समेतैः समैरे ति शुभेन पराजितैः ॥ शरी
 र को वा यन्न स्याः पार्वत्या निः स्तना म्बिका ॥ कौशिकी तिसमस्तसूत तो लो
 के शुगीयते ॥ तस्यां विनिर्गता यांतु रुद्रा भूताः पार्वती ॥ कालिके तिसम

रामः
 ३३

ख्याता हिमाचलकृता श्रया ॥ ततोऽपि कां परं रूपं विद्याणां सुमनोहरं ॥ ददर्श
 चण्डो मुण्डश्च भूत्यै शुभं ति शुभयोः ॥ ताम्यां शुभा यवा ख्याता अतीव सुमनो
 हरा ॥ कायास्तस्त्री महा राज भावयन्ती हिमाचलं ॥ नैव तादृक् कविद्रूपं दृष्टं
 केचिन्नेदु नमं ॥ ज्ञायतां कायसौ देवी गृह्यतां वा सुरेश्वर ॥ स्त्रीरत्नमति चार्चनी
 यो तयन्ती दिशस्त्रिधा ॥ सा तु तिष्ठति देत्येव तां भवाद्यु सुमहति ॥ याति रत्ना
 निमतयो गजाश्वादीति वै प्रभो ॥ त्रैलोक्ये तु समस्ता तिः साम्युतं भान्ति ते गृ
 हे ॥ रेशवतः समातीतो गजरत्न पुरन्दरात् ॥ पारिजाततरु श्राय तथैव

चैः ~~अथ~~ रुयः॥ विमानं हंससंयुक्तं मेतत्तिष्ठति ते गते॥ रत्नभूतमिहानीतं
 यदासाधेधसोद्भूतं॥ तिष्ठिरेवमहापद्मः समानीतो धनेश्वरः॥ किंजल्कि
 नीददौवाहिनीं लामस्तानपंकजं॥ ह्रस्वनेवाहं गेहे काश्चनं सावित्रि
 ति॥ तथायं स नवनवरो यः पुरासीत्यजापतेः॥ मृत्योरुत्क्रान्तिदानामशक्ती
 रीशत्वयाहताः॥ पाशः सलिलराजस्य भ्रातुस्तवपरिग्रहे॥ तिष्ठंभस्यादि
 जानाश्च समस्तारत्नजानयः॥ वह्निरपि ददौ तुभ्यः ममिशोरे च वाससी॥
 एवं दैत्ये च रत्नानि समस्तान्याहता निते॥ स्त्रीरत्नमेवाकल्याणी त्वया क

रामः
 ३४

स्मान्न गृह्यते॥ अविहवाच॥ तिष्ठत्येति वचः शुभः सतदाचाण्डमुण्डयोः॥ ये व
 यामास सुयीवं दूतं देव्या महासुरं॥ इति चेति च वक्तव्याः सागत्वावचनात्मन
 ॥ यथाचाभ्येति संपीत्या तथा कार्यं त्वया लघु॥ सतत्र गत्वा यत्रास्ते शैलो दे
 शेति शोभते॥ सा देवी तां ततः पादं श्रद्धां मधुर्योरे गिरात्॥ दूत उवाच॥ देवि दे
 ते श्वरः शुभः स्त्रीलोको परमेश्वरः॥ दूतो हं प्रेषितस्तेन त्वत्सकाशमिहागतः॥
 अद्याहताः सत्त्वसुयसदा देवयोनियु॥ तिर्जिताखिलदेव्यारिः स यदाहृ
 ण्डयते॥ ममत्रैलोक्यमखिलं मम देवा वशानुगाः॥ यज्ञभागा न हंसर्वानुपा

श्राप्तिश्च कथं क॥ त्रैलोक्ये वर रत्नाति मम वक्ष्याम्यशेषतः॥ तद्यैव गजर
 त्नाति हत्वा देवेषु वाहनं॥ स्त्रीरोदमथ नोद्धृत मश्चरत्ने ममामरेः॥ उच्चैश्च व
 ससंजंत त्पुण्यपत्य समर्पितं॥ याति चान्याति देवेषु गन्धर्वेषु रोगेषु च॥ रत्न
 भूतानि भूतानि तानि मयैव शोभने॥ स्त्रीरत्नभूतां त्वां देदि लोके मन्यामहे
 वयं॥ सा त्वमस्मानुपागच्छ यतो रत्नभुजो वयं॥ मां वाममानुजं वापि तिशुभं
 मुरुविक्रमं॥ भजत्वं चंचला पांगिरत्नभूता सिवैयतः॥ परमैश्वर्यमतुलं प्रा
 प्यसेमत्परिग्रहात्॥ एतदुद्धासमा लोच्य मत्परिग्रहतां व्रज॥ **अधिरुवा**

रामः
 ३५

चाश्च्युक्ता सा तदा देवी गंभीरान्नः स्मिता जगौ॥ दुर्गा भवती भद्रा ययेदं धा
 र्यते जगत्॥ **देवुवाच॥** सत्यमुक्तं त्वयानात्र मिथ्या किंचित्त्वयोदितं॥ त्रैलो
 क्याधिपतिः शुभो तिशुभश्चायिता दृशः॥ किं त्वञ्च यत्प्रतिज्ञातं मिथ्या तत्किं
 येनेकथं॥ श्रूयतामह्यबुद्धित्वा त्यतिज्ञाया कृता पुरा॥ यो मां जयति संग्रामे
 यो मे दण्डं व्यपौहति॥ यो मे पुतिवलो लोके समेभर्त्ता भविष्यति॥ तदा गच्छ
 तु शुभो व तिशुभो वामहासुरः॥ मां जित्वा किंचिरेणात्र पाणिं गृह्णातु मे लघु॥
इत उवाच॥ अवलिप्ता सि मे वत्तं देवि बुद्धि ममाग्रतः॥ त्रैलोक्ये कः पुमानसिद्धे

दये भुंभति भुंभयोः ॥ अन्ये वा सपिदैत्यानां सर्वदेवानवैयुधि ॥ तिष्ठति संमुखे
 देवि कियुतः स्त्रीलमेकिका ॥ इच्छायाः सकला देवास्तस्युर्येषां तस्युगे ॥
 भुंभादीनां कथंते वा स्त्रीपुयास्यसि संमुखं ॥ सात्वगुरुमयैवोक्ता पाश्वंभुं
 भति भुंभयोः ॥ केशाकर्षणतिष्ठत गौरवामागमिष्यति ॥ देव्युवाच ॥ ए
 वमेतद्वली भुंभो तिष्ठति वीर्यवान् ॥ किं करोमि प्रजामैयदना
 लोचितापुरा ॥ सत्वगुरुमयोक्तैयदेतत्सर्वमादृतः ॥ तदावच्छासुरेद्याय
 सचयुक्तकरोतुयत् ॥ ॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णि के मन्वन्तरे देवी

रामः
 ३६

माहात्म्ये देव्यादृतसंवादः ॥ ५ ॥ अथिहवाच ॥ इत्याकर्ण्य वचो देव्याः सद्गुतो र
 मर्षयूरितः ॥ समाचक्ष समागम्य देत्यराजाय विस्ररात् ॥ १ ॥ तस्य दूतस्य तदा क
 माकर्ण्य सुररादृततः ॥ स क्रोधः प्राह देत्यानामधिपं धूम्रलोचना ॥ २ ॥ हे धूम्र
 लोचना भुत्वं स्वसेऽन्यपरिवारितः ॥ तामातय वलादुष्टं केशाकर्षणविक्
 लां ॥ ३ ॥ तत्परित्राणदः कश्चिद्यदि वोतिष्ठते परः ॥ सहंतव्यो मरोवापि यज्ञो
 गन्धर्व एव च ॥ ४ ॥ ॥ अथिहवाच ॥ तेनाज्ञप्रसृतः शीघ्रं स देत्यो धूम्रलोचना
 ॥ दृतः वक्ष्या सहस्राणां मसुराणां दुतं ययो ॥ ५ ॥ सदृष्टा तां ततो देवी तुहिना

चलसंस्थितां॥जगदौघैः प्रयाहीति मूलं भुंभति भुंभयो॥६॥तवेत्यीत्याः
 यमवती मद्र नारमुपैष्यति॥ततो वलोनया म्येव केशाकर्षणा विकला
 ॥७॥देव्युवाच॥देव्यश्वरेण प्रहितो वलवान् चलसंवृतं॥वलान्नयसिमा
 मेवंततः किन्नेकरोम्यहं॥मधिरुवाच॥८॥इत्युक्तः सौम्यधावन्ना मधुरो
 धूम्रलोचनः॥हुंकारेण वतस्स सावकारां विकाततः॥९॥अथ ब्रुद्धं म
 हासैन्य मसुराणां तथा म्बिकां॥ववर्षसायं केसीक्षो सथाशक्तिपरश्वधै
 ॥१०॥ततो धुतसठः कोपात् कृत्वा तादंसुसैरवं॥पपाता सुरसेनायां सिं

रामः
 ३७

हो देव्याः सुबाहुनः॥११॥काश्चित्करप्रहारेण देव्यानां स्येन वा परान्॥अ
 क्रांत्या वाधरेणान्यानजयानसुमहासुरान्॥१२॥केषां चित्या तया सासन
 खैः कोष्ठा निवेशरी॥तथा तलप्रहारेण शिरां सिद्धतवान्युधक॥१३॥वि
 दिन्न बाहुशिरसः कृतासेन तथा परे॥पयोचरुधिरं कोष्ठा दन्ये वा धु
 त केशरः॥१४॥द्वेणोनतवलंसर्वं ह्ययं नीतं महात्मना॥तेन केशरिणा दे
 व्या बाहुनेनाति कोपिना॥१५॥भ्रुत्वा तमसुरं देव्या निहतं धूम्रलोचनं॥व
 लं वहायितं कृत्वा देवी केशरिणा ततः॥१६॥तु कोपदेव्याधिपतिः भुंभः प्रस्य

रिता धरः॥ आजाय यामा सचनौ. चण्डमुण्डौ महासुरौ॥ हे चण्ड हे मुण्ड व
 ले. वकुलेः परिवारितौ॥ तत्र गच्छत गत्वा च सासमातीयतां लघु॥ १८॥ के
 शयो कृष्य वद्धा वायदिवः संशयो युधि॥ तदा शेषायुधैः सर्वै. रसुरै र्विनि
 हन्यतां॥ तस्यां हुतायां दुष्टायां सिंहे च विनिपातिते॥ शीघ्रमागम्यतां वद्धा
 गृहीत्वा तामथासिकां॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णि के मन्वन्तर देवी
 माहात्म्ये शुभनि शुभसेना नीधुमुलोचन वधः॥ ६॥ ॥ अथिहवाच॥ आज
 प्राप्नुत तौ देव्या. श्रण्डमुण्डयुगे गमाः॥ चतुरंगवलोपेता ययुरभ्युयता युधाः

रामः
 ३८

रीत्रिभूतेन तथा च केण वै सवी॥ दित्या नृजयान कोमारी. तथा शक्त्या ति
 कोपता॥ ३३॥ ऐन्द्री कुलिशपातेन. शतशो देव्यदानवाः॥ ये तु विदारिताः
 यथा रुधिरो यपवर्षिणः॥ ३४॥ तुण्डयुहो रविधस्ता. दंष्ट्राग्रस्तवः
 क्षसः॥ वरगहमृत्या न्यपतं श्रुकेण च विदारिताः॥ ३५॥ तखै विदारितां श्र
 न्यान् मन्त्रयन्त्री महासुरान्॥ तारसिंही च चाराजो. नादा पूर्णा दिगम्बरा॥
 ३६॥ चण्डा वृहा सेरसुराः शिवदूत्यभिदूषिताः॥ ये तु यथिव्यां पतितां. सो
 अखादाथ सातदा॥ ३७॥ इति माते गणां शुद्धं. मर्दयन्तं महासुरान्॥ दृष्ट्वा

सुपायेर्विविधैर्भुर्देवारिसेनिकाः॥३८॥ पलायनपराचक्षुः देव्यान्मा
 तृगणादिना॥ योद्धुमभ्याययौकुक्षीरक्तबीजो महासुरः॥३९॥ रक्त
 विलुप्यदाभूमौ पतत्यस्य शरीरतः॥ समुत्पतति दिव्यास्तस्य माणस्तदा
 सुरः॥४०॥ युयुधेस गदापाणिः रिन्दुशक्त्या महासुरः॥ ततश्चैद्धीस्ववः
 सुपा रक्तबीजमताडयत्॥४१॥ कुलिशेनाहतस्याशुतस्य भुस्त्रावशोशितं
 ॥ समुत्पत्य सतो योधाः सद्रूपास्तस्य राक्रमाः॥४२॥ यावन्नः पतितास्तस्य शरी
 रादन्तविन्दवः॥ तावन्नः पुरुषा जातास्तदीर्यवलविक्रमाः॥ ते चापियुयुधु

रामः
 ४४

यतस्तथायथे पार्श्वयोश्च महासुरः॥ संदष्टौष्ठपुटाः कुक्षीरुत्तुं देवी सुपाय
 यु॥५॥ आजगाम महावीर्यः शुभोपि स्ववले हतः॥ निहतुं चण्डिकाको
 पात्कृत्वा युद्धतुमारुमिः॥६॥ ततो युद्धमतीवासी देव्या शुभेति शुभयोः॥ श
 र्ववर्ममतीवोयं मेघयोरिव वर्मतोः॥७॥ त्रिकेदास्तंभुरास्ताभ्यां चण्डिका
 सुशरीरैः॥ ताडयामास वांगेषु शस्त्रौघैरसुरेश्वरैः॥८॥ तिशुभो निशितं
 खड्गं चर्मचायाय सुषमं॥ अताडयन्मूर्ध्नि सिंहं देव्या वाहनमुत्तमं॥ ताडि
 ते वाहने देवः सुरपेणासिमुत्तमं॥ तिशुभस्याशुत्रिकेदचर्मचायाय चन्द्रके

॥१०॥ दिने चर्मणि खड्गे च शक्तिं विद्वेपसो सुरः ॥ तामयास्यदिधावने न
 केणाभिमुखा गतां ॥११॥ कोपाध्यातोतिभुंभोधः श्रसंजग्राह दानवः ॥ आ
 यातमुष्टिपातेन देवीतच्चायचर्णयत् ॥१२॥ आविधाथगदां सोपि वि
 द्वेपचण्डिकां यति ॥ सापि देव्यानिभूलेन मित्राभस्मत्तमा गता ॥१३॥ ततः परमु
 दसंज्ञ माया तंदैत्यपुंगवं ॥ आहत्य देवीवाणोद्ये रयातयतभूतले ॥१४॥ तस्मि
 न्निघतिनेभूमे निभुंभेभीमविक्रमे ॥ भ्रातर्यबीवसंकुक्षः प्रययौ दनुमस्त्रि
 कां ॥१५॥ सरथस्थसथात्युच्चैर्गृहीतपरमायुधैः ॥ भुजैरद्यामिरतुल्यैर्व्याघ्रा

राम
४७

शेषं वभौ ननः ॥१६॥ तमाया तं समालोक्य देवीशं खमवादयत् ॥ ज्याशब्दं च
 पिधनुषश्चकारातीव दुस्सहं ॥१७॥ पूरयामास ककुभो निजघंटा खनेन
 च ॥ समस्तदैत्यसैन्यानां तेजोवधविधायितां ॥१८॥ ततः सिंहो महानादै
 स्त्याजितेभ्यमहामदैः ॥ पूरयामास गगनं गांतथोपदिशोदश ॥१९॥ ततः
 कालीसमुत्पत्त्या गगनं दमामटाडयत् ॥ करभ्यां तन्निनादेन प्राकखनाले
 तिरोहिताः ॥२०॥ अदादहा समशिवं शिवदूतीचकार ह ॥ तैः शट्टैरसुरास्त्रै
 सुः शुभैः कोपं परं ययौ ॥२१॥ दुरात्मां लिखतिष्ठति व्याजहारास्त्रिकायदा ॥ त

दाजयेत्यभिहितं देवैरुकाशसंस्थितैः॥ शुभेनागत्य याशक्ति मुक्ताज्वालाः
 लातिषीषाणा॥ आयात्री वदिक्रूटाभा सातिरस्तामहोल्कया॥ २३॥ सिंहना
 देन शुभस्य व्यापलोकत्रयान्नरं॥ निर्यातति स्वतो घोरो जितवानवनीय
 ते॥ २४॥ स न मुक्तांशु रादेवी शुभस्तस्य हितांशु रात्॥ विद्धेदस्वशरैरुग्रै
 शतशोथसहस्रशः॥ २५॥ ततः सा चण्डिका कुब्जा भूलेनाभिजघानतं॥ स त
 दाभिहतो भूमौ मूर्ध्नि तोनि पपात ह॥ २६॥ ततो निशुभः संप्राप्य चेतनामान्नक
 मुकः॥ आजघात शरैर्दिवी कालिकेशरिणंतथा॥ २७॥ पुनश्च कृत्वा वाहूना

रामः
 ४४

मयुतंदनुजेश्वरः॥ चक्रायुधेन दितिज भूदादयामास चण्डिकां॥ २८॥ ततो न
 गवती कुब्जा दुर्गा दुर्गतिनाशिनी॥ विद्धेदतानि चक्राणि स्वशरैः शायकां
 श्वतान्॥ २९॥ ततो निशुभो वेगेन गदामादाय चण्डिकां॥ अभ्यधात वै ह
 नु देत्यसेना समाहतः॥ ३०॥ तस्यापतत यवा सु गदा विद्धेद चण्डिकां॥ स्व
 भूतशितधारेण स च भूलं समाददे॥ ३१॥ भूलहस्तं समायातं निशुभममरा
 हतं॥ हृदिविद्याधभूलेन वेगाद्विद्धेद चण्डिकां॥ ३२॥ भिन्नस्य तस्य भूलेन ह
 दयान्निःसृतो परः॥ महाबलो महावीर्यः स्तिष्ठेति पुरुषो वदत्॥ ३३॥ तस्य नि

कामतो देवी पुरुष स्वतन्त्रतः ॥ शिरश्चिदे दस्रजेन ततो सा वपतद्भुवि ॥ ३८ ॥
 ततः सिंहश्च स्वाशेषः दंष्ट्रा द्युत्सा शिरो धरन् ॥ असुरांस्तान् सथा काली
 शिवदूती तथा पशन् ॥ ३९ ॥ कोमाही शक्तिनिर्मिताः केचिन्नेश्वर्महासुरा
 ॥ वस्त्राणी मंत्रपूतेन तोयेनान्येति राहताः ॥ ४० ॥ मारुश्वरी त्रिशूलैर्न
 मिन्नाः पेतुस्तथा परे ॥ काराही तु एव ध्यातेन केचिद्भूमीकृता भुवि ॥ ४१ ॥
 खण्डखण्डं च चक्रेण वै स व्यादानवाः कृताः ॥ वज्रेण चैव दीहृता य विमु
 क्तेन तथा परे ॥ ४२ ॥ केचिद्विनशुरसुराः केचित्तथामहाह्वाना ॥ भक्षिता

रामः
 ४२

था परे काली शिवदूती मृगाधिपेः ॥ इति मार्कण्डेयपुराणे सावर्णि के
 मन्वन्तरे देवी मारुत्तम्यतिष्ठुंभवधो ॥ ४३ ॥ ॥ अघोरुवाच ॥ निष्ठुंभं निहतं द
 द्वाः प्रातरं प्राणसमितं ॥ हन्यमानं वलं चैव शुभः कुक्षोर्वीक्ष्य च ॥ १ ॥ वलावले
 पदुष्टं तं सार्दुर्गो गवमावह ॥ अन्यासां वलमाश्रित्य युध्यसे याति मातिनी ॥ २ ॥
 देवुवाच ॥ एकैवाहं जगत्पन्न द्वितीया काममापरा ॥ पश्येतादुष्टमयेव वि
 शन्यो मदिभूतयः ॥ ३ ॥ अघोरुवाच ॥ ततः समस्तास्ता देवो वस्त्राणी प्रमुखात्
 यं ॥ तस्या देव्यास्ततो जगुरेकैवासीत्तदा विका ॥ देवुवाच ॥ अहं विभूत्या व

मिरिहूरूपेयदास्थिता॥तत्संहृतंमयेकैवतिष्ठास्याजोस्थिरोभव॥५॥
 पिरुवाच॥ततःप्रवृत्तेयुद्धं देवाःशुभस्यवोभयोः॥पश्यतांसर्वदेवानाः
 मसुराणांचद्वारुण॥६॥शरवर्षैःशितैःशस्त्रैस्तथास्त्रैश्चैवदारुणैः॥तः
 योयुद्धमभूद्रूपःसर्वलोकभयंकरं॥७॥दिव्यानेत्राणिशतशोमुमुचे
 यान्यथाम्बिका॥वभंजतानिदैत्येभ्यस्तत्पतीयातकर्तृभिः॥८॥मुक्तानि
 तेनचास्त्राणिदिव्यानिपरमेश्वरी॥वभंजुलीलयेवोग्रहंकारोच्चोरणादि
 भिः॥९॥ततःशरशतैर्देवीमाहादयतसोसुरः॥साधितकुपितादेवी

रामः
 ५०

धनुश्चिह्नेदचेसुभिः॥१०॥हिनेधनुषिदैत्येभ्यस्तथाशक्तिमथाददे॥चि
 ह्नेददेवीचक्रेणतामयस्यकरस्थिता॥११॥ततःखड्गमुपादायशतवृद्धं
 चभानुमत॥अभ्यधावन्नदादेवीदैत्यानामधिपेश्वरः॥१२॥तस्यापततए
 वासुखड्गंविह्वेदचण्डिका॥धनुर्मूर्तिःशितैर्वानैश्चर्मवार्ककरासलं॥
 १३॥हताभःसतदादैत्यश्चिन्नधन्वाविसारयिः॥जग्रादमुद्रंयोरमम्बिका
 कानिधनोयतः॥१४॥विह्वेदापततस्तस्यमुद्रंतिशितैःशरैः॥तथापिसे
 न्यधावन्नामुष्टिसुयम्यवेगवान्॥१५॥समुष्टिपातयाप्रासहृदयेदैत्यपंग

वः॥देव्यां संवापिसा देवी तलेनोर स्थिता डयत्॥१६॥तत्तु पद्म शभिहता
 निपपातमहीतले॥सदैव राजः सहसा पुनरेव तथोत्थितः॥१७॥उत्पत्य
 च प्रगृह्योच्चैर्देवी गगनमास्थितः॥तत्रापि सानिरा धारा युयुधेतेन वणि
 क्ता॥१८॥तियुद्धं वेतदा देव्यश्चाण्डिका वपरस्परं॥चक्रतुः प्रथमं सिद्धः
 मुनिविस्मयकारकं॥१९॥ततो तियुद्धं सुचिरं कृत्वा तेनाम्बिका सह॥उत्पाद्य
 आमयामास विद्वेषधरणीतले॥२०॥सस्त्रिप्रोधरणी प्राप्य मुष्टिमुद्यम्य वे
 गितः॥अन्यथा वत दुष्टात्मा चण्डिका निधने कुर्या॥२१॥तमाया नंततो देवी

रामः
 ५१

सर्वदैवजनेश्वरं॥जगत्यां पातया मास भित्वा भूले तव द्वापि॥२२॥सग
 तासुः पपातो व्यां देवी भूला गुविह्यतः॥वालयस्य कलां पृथ्वी साधि दीपां
 सपर्वता॥२३॥ततः पुसन्नमखिलं हते तस्मिन् दुरात्मनि॥जगत्त्वा स्थाम
 तीवाय तिर्मलं च भवन्नमः॥२४॥उत्पातमेयाः सोक्ता ये प्रागा संस्थे श
 मंययुः॥सरितो मार्गवाहिन्यस्तथा संसन्नपातिते॥२५॥ततो देवगणाः स
 र्वैरुषतिभरमातसा॥वधूवुर्निहते तस्मिन् गन्धर्वा ललितं जगुः॥२६॥अ
 वादयं सथैवान्येन नृनुश्चाप्यस रोगणाः॥ववुः पुण्या सथावाताः सुयभोभ

दिवाकरः॥२७॥जज्वलुश्चाग्रयःशान्नाःशान्नादिजितितस्वनाः॥२८॥३॥
 श्रीमार्कण्डेयपुराणेसावर्णिकेमन्त्रनरेदेवीमाहात्म्येभुम्भवधो॥१०॥॥
 मधिरुवाच॥देव्यादुतेतत्रमहासुरेन्द्रेसेद्धाःसुरावक्रिपुरोगमासां॥
 कात्यायनीतुष्टुबुद्धिहंभादिकाशिवक्रासुविकाशिताशाः॥१॥दे
 विप्रपन्नान्निहरेप्रसीदप्रसीदमातर्जगतोविलस्य॥प्रसीदविश्वेश्वरि
 पाहिविश्वंत्वमीश्वरीदेविचराचरस्य॥२॥आधारभूताजगतस्त्वमेका
 महीस्वरूपेणयतःस्थितासि॥अपोस्वरूपस्थितयात्वयेतदाय्यायतेह

रामः
 पर

त्त्रमलयावीर्ये॥३॥त्वंवैश्वरीशक्तिरनन्तवीर्याविश्वस्यवीजंपरमातिः
 माया॥संमोहितंदेविसमस्तमेतत्त्वंवैष्वसनातुविमुक्तिहेतुः॥४॥विशाः
 समस्तास्तवदेविभेदाःस्त्रियःसमस्तास्तकलाजगत्सु॥त्वंयैकयापूरितम
 चयेतत्कानेस्तुतिसव्यपरापरीक्तिः॥५॥सर्वभूतायदादेवीस्वर्गमुक्तिप
 दायिनी॥त्वंसुतास्तुतयेकावाभवंतुपरमोक्तयः॥६॥सर्वस्यबुद्धिरूपेणज
 तस्यहृदिसंस्थिते॥स्वर्गायवर्गदंदेविनारायणिनमोस्तुते॥७॥कालाकाश
 दिरूपेणपरिणामप्रदायिनि॥विश्वस्योपरतौशक्तेनारायणिनमोस्तुते

॥८॥ सर्वमंगलमंगल्ये शिवे सर्वार्थसाधिके ॥ शरण्ये शम्भुके गौरि नाराय
 णिन मोक्षुते ॥ स्थिति विनाशानां शक्तिभूते सनातनि ॥ गुणाश्रये गु
 णमये नारायणिन मोक्षुते ॥ १० ॥ शरणागत दीनार्त्त परित्राण परायणे
 ॥ सर्वस्यान्निहरे देवि नारायणिन मोक्षुते ॥ ११ ॥ हंसयुक्त विमानस्थे बुद्ध्या
 णिरूपधारिणी ॥ कौशाम्बरिके देवि नारायणिन मोक्षुते ॥ १२ ॥ त्रिशू
 लचक्रादिधरे महाहयमवाहिनि ॥ माहेश्वरी स्वरूपेण नारायणीन मोक्षु
 ते ॥ १३ ॥ मयूरकुक्कुटहते महाशक्तिधरे नमो ॥ कौमारी रूपसंस्थाने ना

रामः
 ५३

रायणिन मोक्षुते ॥ १४ ॥ शंखचक्रगदाशार्ङ्ग गृहीत परमायुधे ॥ प्रसीद
 वैष्णवीरूपे नारायणिन मोक्षुते ॥ १५ ॥ गृहीतो ग्रमहाचक्रे दंडोद्धत व
 सुन्धरे ॥ वराह रूपिणि शिवे नारायणिन मोक्षुते ॥ १६ ॥ नृसिंहरूपेणो ग्रत
 हन्तुं दैत्यान्कृतोऽमो ॥ त्रैलोक्यत्राण सहिते नारायणिन मोक्षुते ॥ १७ ॥ किरी
 टिनि महावज्रे सहस्रनयनं ज्वले ॥ दत्तपाणहरे चैन्द्रि नारायणिन मोक्षुते
 ॥ १८ ॥ शिवदूती स्वरूपेण हतदैत्यमहावले ॥ द्यौरूपे महाबावे नारायणिन
 मोक्षुते ॥ १९ ॥ दंष्ट्राकशालवदने शिरोमालाविभूषणे ॥ वामुण्डे मुण्डमथने

नारायणिनमोस्तुते ॥ २० ॥ लक्ष्मिदेवि महाविश्वे श्रद्धे पुष्टिस्वर्धे ध्रुवे ॥ महा
 रात्रि महाविश्वे नारायणिनमोस्तुते ॥ २१ ॥ मेधे सरस्वति वरे भूति वाचमिता
 तसि ॥ नित्ये ते त्वं प्रसीदेश नारायणिनमोस्तुते ॥ २२ ॥ सर्वस्वरूपे सर्वेशे स
 र्वशक्तिसमन्विते ॥ भयेभ्यः प्राहि नो देवि दुर्गे देवि नमोस्तुते ॥ २३ ॥ एतन्ने
 चदनं सोम्यं लोचनत्रयभूषितं ॥ पातु नः सर्वभूतेभ्यः कात्यायनि नमोस्तुते ॥
 २४ ॥ ज्वालाकरालमत्युग्रं मशेषासुरस्तदनं ॥ त्रिशूलं पातु नो भीते भद्रका
 लिनमोस्तुते ॥ २५ ॥ हिनस्ति देवते जांसि स्वनेनापूर्ययाजगत् ॥ सायणपा

रामः
 ५४

तु नो देवि पापेभ्यो नः सुताति च ॥ २६ ॥ असुरास्तृषा पंकचर्चितसेकरो
 ज्वलः ॥ भुमायस्व नो भवतु चण्डिके त्वां तता वयं ॥ २७ ॥ रोगानशेषानप
 हं सितुष्टा रुष्टा तु कामात्सकलानभीष्टात् ॥ त्वामाश्रितानां न विपन्नराणं
 त्वामाश्रिता ह्यश्रयतां पृथानि ॥ २८ ॥ एतत्कृतं यत्कृतं त्वया यधर्मदि
 षां देवि महासुराणां ॥ रूपैराणो कैवदुधात्मसूति कृत्वा विकेतत्यकरोति
 कात्याय ॥ विशासुशास्त्रेषु विवेकदीपे सायेषु वाकोषु च कात्वे दन्या ममत्वं
 गर्भं तिमहाधकारे विभ्रामयत्येतदतीव विश्वं ॥ ३० ॥ रक्षांसि यत्रोयविषा

श्रुतागा. यत्राहोदत्युवलातियत्रादावानलोयत्रतथाद्विमध्येतत्रस्थिता
त्वंपरिपासिविश्वं॥३१॥विश्वेश्वरीत्वंपरिपासिविश्वं. विश्वात्मिकाधारय
सीतिविश्वं॥विश्वेशवन्द्याभवतीभवन्ति. विश्वाभ्रयायेत्त्वयिभक्तिनम्रा॥
शादेविप्रसीदपरिपालयनोरिभीति. नित्यंयथासुरवधादधुनेवसद्यः॥२
पापातिसर्वजगतां वशमनयाशुउत्पातयाकजनितांश्चमहोपसर्गान्॥३
॥प्रणतानांप्रसीदत्वं. देवि विश्वान्निहारिणि॥त्रैलोकावासिनोमीश. लो
कातांवरदाभव॥३४॥देह्युवाच॥वरदाहंसुरगणा. वरंयंमनसेच्छुथा॥त

रामः
५५